نظرمحمد مطمئن ۲۰۱۶/۰۶/۳۰

د پاکستان انزوا، د هند او چین سیالي

کله چې له یوې جګړې څخه موږ افغانان احتمالي د وتلو لاره پیداکوو، د بلې جګړې نښې نښانې راڅرګندیږي.
په تیرو ۱۵ کلونو کې په بېلابېلو وختونو کې د سولې تر نوم لاندې هڅې او اعلانونه شوي، ولې معلومیږي چې دا ټول یواځې دروغ، د افغان او امریکایي ولسونو غولول وو.
ماته هغه خبره رایاده شي چې ملاعبدالسلام ضعیف په خپل کتاب My Life with the Taliban کې لیکلي چې کله پر افغانستان د امریکا له خوا د پاکستان په مرسته د حملې ترتیبات نیول کیدل، د پاکستان د آی ایس آی مشر راته وویل چې کله تاسې له امریکا سره جهاد پیل کړئ موږ به ستاسې افغانانو زیاته مرسته وکړو.
دا چې پاکستان پر افغانستان د امریکا حملې سره موافق او مرسته کوونکی هیواد وو، د امریکا سره په ډیرو پټو رازونو کې خبر او شریک و، مګر بیا هم په افغانستان کې د امریکا مقابل کې د افغانانو د جهاد سره د مرستې خبره کوي، داسې برېښي چې دلته د جګړې د دوام پلان امریکا درلود او په دې برخه کې ورسره پاکستان مرستندویه و.
نښې نښانې داسې ښکاري چې د پاکستان اړوند د امریکا تګلارې بدلون موندلی، امریکا له هند سره ملګرتیا ټینګه کړې، هند ته به په سیمه کې د نفوذې هیواد پر رول قایل وي، هند به د چین سره سیالی ته هڅول کیږي، تر څو د هند تیز اقتصادي پرمختګ ډب کړي، د هند او پاکستان تر منځ د پولو پر سر د تاوتریخوالي جګړو ډګر به داخل د دیورنډ کرښې دواړو غاړو ته رامنتقل کیږي، پاکستان به په کور دننه له مخالفتونو سره بوخت وي، هند به پرمختګ کوي او پاکستان به انزوا کې ساتل کیږي.

د امریکا او پاکستان ترمنځ ترینګلتیا

کله چې د شوروي اتحاد سره د جهاد پرمهال افغان مجاهدین قوي شول، روسانو د خپلو پوځیانو د ایستلو هوکړه وکړه، روس پلوه افغان حکومت ورځ تر بلې کمزوري خواته روان و، په هغه وخت کې د امریکا تګلاره د پاکستان په وړاندې بدله شوه، د پاکستان د وخت ولسمشر جنرال ضیاء الحق او د پاکستان د هغه وخت د آی ایس آی مشر جنرال اختر عبدالرحمن او نور لوړ پوړي پاکستاني مشران د الوتکې د لویدو له کبله ووژل شول، په داسې حال کې چې د امریکا سفیر په اسلام آباد کې راپیل هم په همهغه الوتکه کې و او ټول ټال ۳۱ کسان پکې ووژل شوو، د هغه وخت رسنیو راپورونه ورکول چې دا لوبه امریکا وکړه.
د امریکا او پاکستان اړیکې له دې پیښې وروسته ترینګلی شوې، تر دې چې جنرال حمیدګل د پاکستان د آی ایس آی د هغه وخت مشر امریکا ته وویل که په خپله پاکستان ضد تګلاره کې بدلون رانه ولې نو پاکستان به اسلامي نړی د امریکا پرضد وهڅوي. هغه وخت هم امریکا نه غوښتل چې پاکستان دې د آتوم بم لرونکی هیواد وي، ولې په ګاونډ کې هند اټومي بم وار له مخه ازمویلی و.
اوس چې له افغانستان څخه د اوږدې ۱۵ کلنې جګړې وروسته د امریکا او ناټو ډیر پوځیان وتلي، ویل کیږي چې نږدې ۱۰۰۰۰ امریکایي پوځیان او څو زره ناټو پوځیان شتون لري، یوځل خو د امریکا پوځیان تر لس زره هم کم پاتې شول، ولې د طالبانو په لاس د کندز تر سقوط وروسته چې د هلمند ولایت د سقوط خبرونه هم ورکول کیدل، امریکا او بریتانیا خپل تازه دمه پوځیان بیرته افغانستان ته له طالبانو سره د جګړې لپاره راولیږل.
دا دی بیا د پاکستان او امریکا په اړیکو کې ترینګلتیا لیدل کیږي، د پاکستان چارواکي څرګندوي چې امریکا تر هغه وخت له پاکستان سره ښې اړیکې پالي چې کله یې اړتیا وي، او چې اړتیا یې نه وی بیا له پاکستان سره د ښو اړیکو په اړه فکر نه لري.
بلخوا بیا امریکایي سیاستوال په واره خوله د پاکستان پر تګلاره نیوکې کوي، پر پاکستان د امریکا د مرستو د بندیدو غوښتنه کوی، د ایف ۱۶ الوتکو د ورکولو تعهد د ځنډیدو خبره او که چیرته ورکول کیږي هم باید پاکستان یې پیسې ورته له خپلې بودیجې څخه ورکړي.
امریکایي چارواکو او د کانګرس غړو پر پاکستان تور لګولي چې په سیمه کې د ترهګرو مرسته کوي، او د حقاني شبکې پر ضد عملیات نه کوي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

په دې وروستيو وختو کې د امريکا او پاکستان اړيکې ورځ تر بلې ترينګلتيا لورته رواني دي، د اړيکو دغه ډول ترنګلتيا د افغانستان او سېمې په حالاتو مثبت او منفي دواړه تاثيرات لري.

د هند نفوذ؛ چين ته تهديد او د پاکستان انزوا

کله چې د هند له پاره نريندرا مودي لومړی وزير انتخاب شو، امريکا ته د ورتګ بلنه ورکول شوه، مودي وځنډوله، خو د امريکا ولسمشر باراک اوباما ځو قدمه نور هم مخکې ولاړ، هند ته يې سفر وکړ، د هند سره بېلابېلو برخو کې قراردادونه لاسليک کړل، په نظامي برخه کې يې هم د هند د پرمختګ ننګه او ملاتړ وکړ.
د اوباما سفر هند ته پر چين او پاکستان بد تاثير درلود، پاکستان نهيلی شو، او د اوباما دغه ډول سفر او له هند سره نږدې دوستي ته يې د شک په سترګه وکتل، پاکستاني چارواکو هڅې وکړې چې د هند او امريکا اړيکې ګډې وډې کړي، او بيرته وکولای شي چې د امريکا اړيکې په سېمه کې له پاکستان سره ورغوي، د پاکستان لومړي وزير نواز شريف له خپلې ميرمنې او لورګانو سره امريکا ته سفر وکړ، ولې د پاکستان هڅو تر ډيره نتيجه ورنه کړه.
هند ته د اوباما سفر پاکستان او چين وارخطاء کړل، هند ته د اوباما تر سفر درې مياشتې وروسته د چين ولسمشر شي جن پنګ پاکستان ته سفر درلود، له پاکستان سره يې نږدې ۴۶ تړونونه په اقتصادي، تجارتي، رسنيو او بېلابېلو برخو کې د ميلياردونو ډالرو په لګولو سره لاسليک کړل، د پاکستان هيواد د امنيت اړوند يې ژمنې وکړې، او د پاکستان سره د لازياتو مرستو هوډ يې ځرګند کړ.
پاکستان په ډېر مهارت سره د چين سره د اقتصادي لويې پروژې لاره د هند سره د اوږدې پولې په ځنګ کې په نښه کړه، که دغه کار وشي نو داچې پروژه نړيواله ده، هند به کله هم بيا ونشي کولای چې په دغه اوږده پوله کې د پاکستان پر ضد تحرکات وکړي.
د چين او پاکستان د اقتصادي تړونو وروسته هند د امريکا په مرسته په سېمه کې ډېر زيات فعاله شو، د پاکستان او چين د ګډې لويې اقتصادي پروژې ګوادر په مقابل کې د چابهار بندر د هند، ايران او افغانستان لخوا په بيړنی ډول رسماً پرانستل شو، چې پاکستان او چين ته لويه اقتصادي ضربه وه، ځکه د چين او پاکستاني د اقتصادي تړونو لويه برخه همدا ګوادر بندر اړوند تاسيسات دي، دا ډول مودي په هرات کې د سلما بند د پرانستلو په غونډه کې برخه واخيستله، د افغان حکومت لخوا يې تود هرکلی وشو، له دې وروسته مودي د امريکا کانګرس ته د وينا پرمهال وويل چې په افغانستان کې د هند او امريکا ګټې مشترکې دي، او د هند په ګاونډ کې د تروريزم ځالې دي.
هند پرته له شکه پرمختګ کوي، د امريکا ملاتړ له ځان سره لري، داچې نور نو پاکستان د امريکا ګټې په سېمه کې نه شي خوندي کولای، امريکا ترجيح ورکوي چې په سېمه کې د چين د اقتصادي او نورو برخو کې د پرمختګ د مخنيوي له پاره له هند څخه کار واخلي، هغه هند چې وار له مخه له چين سره د پولو ستونزه لري.
پاکستان بيا هڅې وکړې چې د امريکا سره ستونزه لرونکي ولاديمير پوتين سره اړيکې ورغوي، ولې دا چې د شوروي اتحاد لخوا پر افغانستان د يرغل پرمهال پاکستان د جګړې د ګرميدو د تنور حيثيت درلود، تر ډيره فکر کيږي چې روس به پر پاکستان اعتبار ونه کړي.
برعکس روس به په ځينو مواردو کې پر هند ځکه باور ولري چې هند او روس له تيرو وختو څخه د ښو اړيکو او دوستي شاليد لری.

د بلې جګړې نښې نښانې

هند غواړي چې د امريکا په مرسته په سېمه کې نفوذې هيواد وي، پاکستان چې اوس مهال د هند په پرتله کمزوری حسابيږي، هند غواړي هغه جګړې او ستونزې چې د هند – پاکستان پر پوله يې درلودلې، په مهارت سره د افغانستان – پاکستان پولو ته انتقال کړي، او خپل ځان د پاکستان له سرحدي ستونزو څخه خلاص کړي، تر څو د امريکا په مرسته د چين سترو اقتصادي پروژو د عملي کولو مخه ډب کړي.
داسي راپورونه شته چې د هند ځينو وګړو د ډيورنډ دواړو لورو پښتنو لهجو د زده کولو کوشش کړی، له افغانستان څخه د پښتو ژبې استادان هند ته بلل شوې، اوس ځينې داسې هندوان هم شته چې په پښتو ژبه رواني خبرې او د بېلابېلو پښتني قومونو له لهجو سره بلد دي، په بلوچې ژبه او داچې بلوچان هم په اردو پوهيږي، مخکې له مخکې هند کار کړی.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خير و لولئ

د حامد کرزي د واکمنۍ پرمهال په افغانستان کې د هند نفوذ ته ډير کار وشو، کرزي چې په هند کې يې زده کړې کړې، او د امريکا په اشاره يې د هند نفوذ ته کار وکړ، څوک پرې سترګې نه شي پټولای، هند چې اوسمهال په کندهار او جلال آباد کې فعالې کونسلګرۍ لري، او په تيرو ۱۵ کلونو کې د افغانانو او بلوچانو له دود او کلتور سره تر پخوا هم ښه بلد شوی، بل داچې د ډيورنډ کرښې دواړو لورو ميشت قومونو اړوند به يې زيات او اړين معلومات راټول کړي وي، تر څو په راتلونکې کې ورڅخه استفاده وکړي، د هند دا ډول تحرکات هيڅکله پاکستان ته د منلو نه وو. او وخت په وخت پاکستان په يادو سيمو کې د هند د کونسلګريو مخالفت په ښکاره او پټه کړی دی. دا ډول هند په هرات کې هم کونسلګري لري، هلته چې هيڅ اړتيا يې نه ليدل کيږي. او په هرات کې د هند د کونسلګرۍ له شتون څخه بيا ايران په ويره کې دی.
پاکستاني رسنۍ راپورونه ورکوي چې د پاکستان د بلوچستان ايالت په ګډوديو کې هند لاس لري، هند خپله لاس وهنه ردوي، ولي داچې هند په کندهار کې کونسلګري لري، افغانستان هم له پاکستان څخه ښې خاطرې نه لري، او پاکستان د افغانستان په کورنيو چارو کې په مداخله تورنوي، فکر کيږي چې هند او افغانستان به په ګډه د بلوچانو مرسته په پټه کړې وي، او که د بلوچانو مرسته دوام پيداکړي، دابه د پاکستان د دوه مخې تګلارې جواب وي، او پاکستان به له لويو ستونزو سره مخ شي.
که د پاکستان لاسوهنې او د ډيورنډ پرکرښه د تاسيساتو جوړول او د افغانستان د خاورې لاندې کول دوام پيداکړي، د پښتنو او بلوچانو ځپلو ته دوام ورکړي، ممکن چې په بلوچستان کې هم تر پخوا زياته ګډوډي د افغانستان او هند په مشترکو هڅو جوړې شي.
افغان رسنۍ په يوه خوله د پاکستان ضد څرګندونې او هند سره د نږدېوالي او دوستي له پاره کمپاين کوي، افغان ځوان نسل تر ډيره د رسنو او ځينو حقايقو په ليدو، په ځينو مواردو کې د پاکستان د ناسمو تګلارو له امله د پاکستان ضد ذهنيت لري، او غواړي چې له ټولو مشترکاتو چې د پاکستان له ولس سره يې لري، سترګې پټې او د هند دوستي ته ترجيح ورکړي.
خيبرپښتونخوا چې اوسيدونکي يې محروم پښتانه دي، د چين لويه اقتصادي پروژه چې په همدې لاره به د ګوادر خواته تيريدله، لورې يې د پاکستاني چارواکو لخوا د پنجاب خواته بدلون وموند، که د تورخم جګړې تکرار او تورخم تاسيسات دوام پيداکړي، د ډيورنډ پر کرښه د پاکستان د تاسيساتو جوړولو حرص همداسې پاتې شي، د ډيورنډ کرښې دواړو لورو ته پراته پښتانه به هم د بلوچانو په څير متحرک او کيدای شي د پاکستان ضد دريځ کلک خپل کړي، که هند او افغان حکومت د ډيورنډ دواړو لورو پښتنو د پاکستان ضد دريځ ننګه وکړي، دا به پاکستان ته بل سرخوږی وي، نو پاکستان به عملا د هند-پاکستان پولو په ځای خپله پاملرنه د ډيورنډ کرښې ته متوجه کړي، او بالاخره مجبوره به وی چې د هند سره پر پوله پروت پاکستاني پوځيان به خيبرپښتونخوا او بلوچستان کې د ډيورنډ کرښې ته را منتقل کړي.

پاکستاني طالبان، داعش او القاعده

پاکستاني رسنيو په بېلابېلو وختونو کې راپورونه ورکړي چې د پاکستاني طالبانو مشر مولانا فضل الله د افغانستان خاوره کې ميشت او له دې ځايه پاکستان تهديدوی، پاکستان ادعاء لري چې مولانا فضل الرحمن سره مالي مرسته د هند لخوا د افغان چارواکو په پټه مرسته کيږي، پاکستان پر کونړ د راکټي بريدونو يو لامل هم همدا ښيي چې په دې سيمه کې پاکستاني طالبان د پاکستان ضد تحرکات لري .
بلخوا بيا افغانستان پر پاکستان تور لګوي چې د افغان طالبانو مرسته کوي، د هغوی مالي سرچينې نه کنټل کوی، او د پاکستان خاوره کې افغان طالبانو ته د اوسيدو اجازه ورکوي.
هند چې له افغان طالبانو سره پخوانۍ ښې اړيکې نه لري، ويره لري که طالبان قوی شي د هند ګټې به متضرره شي، دا ډول هند له شمال جبهې غړو سره نږدې اړيکې لري، ويل کيږي چې د شمال جبهې د ځينو مشرانو کورنۍ او حتی ځينو د افغان اردو د جنرالانو کورنۍ په هند کې دي، هند د طالبانو د کمزورتيا له پاره کار کوي، په مقابل کې يې د شمال ټلوالې مرسته کوي.
داچې امريکا بياځل د افغانستان جګړه کې له طالبانو سره د امريکايي پوځيانو مخامخ نښتې ته اجازه ورکوی، ځينې کارپوهان په دې نظر دی چې د هند به هم ورته غوښتنه وه، ترڅو امريکا وهڅوي چې د طالبانو د ځپلو څخه لاس وانخلي.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

پاکستان چې لاهم د درې میلیونه افغان مهاجرو کوربه دی، افغان حکومت باندې همدا مهاجر د فشار د آلې په ډول کاروي، او د مهاجرو په کیمپونو کې هر افغان که هغه طالب وي، یا د افغان حکومت مخالف په اسانۍ سره کولای شي هلته واوسي.
پاکستان به هڅه وکړي چې یو ځل بیا د القاعده جنګیالي په پټه او ښکاره د بیلابیلو لارو څخه وهڅوي چې هغوی بیاځل مخه افغانستان لورته راوکړي، ترڅو دلته د هند د نفوذ مخه ډب کړي.
داعش چې په ننګرهار کې فعال دي، تردیره فکر کیږي چې وګړې یې د ډیورنډ کرښې هاخوا اوسیدونکي دي، د داعش افغان جنګیالي چې د مسلم دوست تر مشرۍ لاندې یې فعالیت درلود، او د داعش پاکستاني جنګیالي چې د حافظ سعید تر مشرۍ لاندې یې په ننګرهار کې فعالیت درلود، په وروستیو وختونو کې لیدل کیږي چې مسلم دوست د حافظ سعید پر کړنو ناراضه دی. داسې راپوررونه شته چې پاکستان ونه توانیدی چې داعش ډله د خپلو پاکستاني ګټو له پاره په سیمه کې وکاروي، څو اونۍ مخکې یې اعلان وکړ چې د داعش پنځه تنه قومندانان د پاکستان پوځ ته تسلیم شوي، ولې ویل کیږي چې افغان حکومت په دې برخه کې له پاکستان څخه لوبه وړي.

د افغانستان او پاکستان ولسونه

تر ډیره لا هم افغان ولس په دې ګروه دی چې پاکستان ولس د افغانانو سره دښمني نه پالي، او نه هم پاکستانی ولس د افغان ولس په بې عزته کولو او کمزورۍ کیدو ته لیواله دی، برعکس افغان ولس فکر کوي چې د پاکستان حکومت د افغانستان سره د ډیورنډ لیکې اړوند ستونزې لري، او له همدې امله د یو قوي افغانستان غوښتونکی نه دي.
طالبان چې د امریکا او ناټو سره په جګړه بوخت دي، ډیر وختونه د پاکستان حکومت له خوا ورته سرخوږی جوړ شوی. هغوی هم فکر کیږي چې له پاکستان څخه ښې خاطرې نه لرې.
د طالبانو ځینې مشران چې د پاکستان په زندانو کې ووژل شول، ځینې زنداني شول، ځینو روحي او دماغي ناروغی پیدا کړي، او بالاخره د طالبانو مشر ملااخترمحمد منصور چې فکر کیږي د پاکستان لخوا به د هغه اړوند معلومات له امریکا سره شریک شوي وی، هغه د بلوچستان د نوشکي سیمه کې د امریکا د بې پیلوټه برید لاندې راغی، دا هغه څه دي چې طالبان به کله هم پر پاکستاني چاروکو اعتماد کولو ته زړه ښه نه کړي.
کله چې طالب، افغان حکومت، او افغان ولس (هغه چې نه د طالب او نه حکومت پلوي کوي) د پاکستان پر اوسنیو تګلارو خوښ نه وي، او پاکستان د ستونزو جرړه ګڼي، په دغسې یو حالت کې چې په پاکستان کې میشت درې میلونه مهاجر هم د پاکستان پولیسو لخوا رټل کیږي، لوټل کیږي او تحقیر کیږی، څه ډول به پاکستان وکولای شي چې په سیمه کې له هند سره مقابله وکړي. که پاکستان په خپلو افغان ضد تګلارو کې سمون رانه ولي، له افغانانو سره د اړیکو ښه کیدو کوشش ونه کړي، کیدای شي چې تر افغانانو یې ضرر ډیر پاکستانی ولس ته ورسیږي او ګټونکی یې هندی ولس وي.
که پاکستان فکر کوي چې د حقاني مدرسې ته په درې میلونه ډالرۍ بودیجې به په سیمه کې د هند د نفوذ مخه ونیسي، او یا دا چې امریکا ته وښیې چې که له پاکستان سره اړیکې ونه رغوي نو پاکستان به د مذهبي ډلو مرسته وکړي، فکر کیږي چې د پاکستان دا تګلاره به هم کار ورنه کړی، ځکه همدا مولانا فضل الله او لطیف محسود او نور پاکستاني طالبان د همدې پاکستاني مذهبي مدرسو فارغان دي چې د پاکستان د ناسمو تګلارو له امله نن د پاکستان پوځ په مقابل کې جګړه کوي.

نتیجه :

که افغان ولس له ځرکتیا څخه کار وانخلي او د پردیو د ګټو د جګړو مخه په خپل هیواد کې ونه نیسي، نو افغانان به بیاځل یوې بلې لس کلنې جګړې ته ننوځي، که امریکا فکر کوي چې په زور او جګړو سره ولسونه مهارکولای شي، نو په تیرو ۱۵ کلونو کې به جګړه یو طرفه شوې وای، که هند فکر کوي چې د پاکستان او چین پر ضد به افغان ولس د دوی ملاتړ وکړي، افغان ولس هیڅکله د پردیو سره د نورو ملتونو په ځپلو او ایل کولو کې مرسته نه ده کړې.
که پاکستان فکر کوي چې د افغانانو له کمزوري حالت څخه په ګټه اخیستلو به د ډیورنډ مسئله یو طرفه کړي او دغه لیکه به د ځان په ګټه ثبت کړي، نو دیته دې هم متوجه وي چې په لوی لاس به د بلوچو قومونو په ډول د ډیورنډ دواړو غاړو ته میشت پښتون قومونه هم د هند ملګرتیا ته مجبوره کړي، په بلوچستان او خیبرپښتونخوا کې

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

به نارمیو ته لاره هواره شي، او بیا جګړه د پاکستاني ولس په کورونو کې وي، هندي ولس به د افغان او پاکستاني ولس د جګړو ننداره کوي.
تر څو چې په افغانستان کې د سولې له پاره هڅې ونه شي، د افغانستان جګړې اور به پاکستان، ایران، منځنۍ اسیا او چین متضرره کوي، دا ډول د امریکا اقتصادي حالت به هم د امریکایي ولس د خوښې سره سم وده ونه کړي، بریتانیا چې په سېمه کې د پاکستان نفوذ غواړي، اوس اوس د اروپایي ټولنې څخه يې ولس د جلاکیدو پریکړه وکړه، هغوی به هم په سېمه کې د پاکستان په کمزورتیا سره متضرره شي.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ